

Дранківська А. **Особливості психологічного благополуччя особистості з різними захисними механізмами.** *Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 13.* / За ред. Ю. Дем'янчук, Н. Портницької, І. Тичини. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2020. С.73-76.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ З РІЗНИМИ ЗАХИСНИМИ МЕХАНІЗМАМИ

Альона Дранківська
магістратка спеціальності
«Психологія» соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат психологічних
наук, доцент
Л.О.Котлова

Вивчення поняття психологічного благополуччя в наш час є досить популярним, оскільки є одним із факторів, що сприяє активному включенню особистості у професійну діяльність, суспільній процеси, сприяє формуванню впевненості у власних силах.

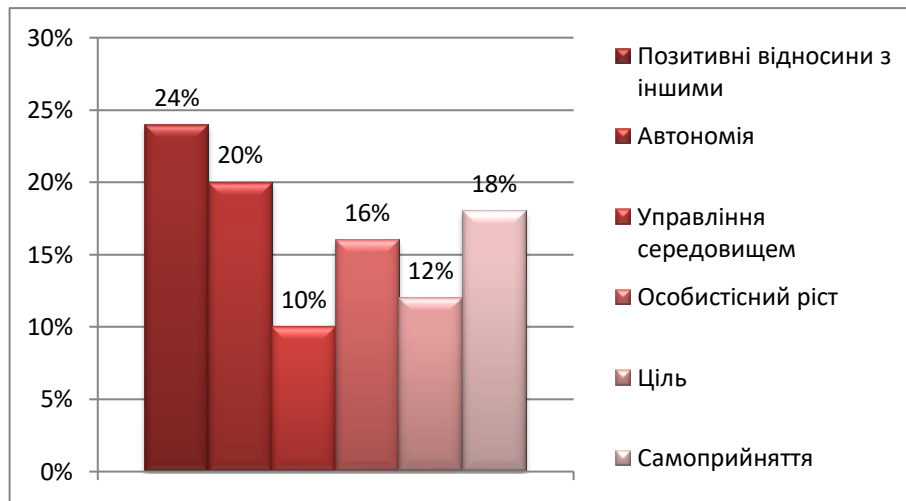
Теоретичну основу поняття “психологічного благополуччя” закладено в дослідженнях М.Аргайл, Н.Бредберна, К. Ріффа, П.Фесенко як показник особистісної зрілості, гармонії особистості, самоактуалізації [1].

Проблема захисних механізмів знайшла своє відображення у працях Ф. Бассіна, Ю. Захарової, М. Кляйн, Ж. Лапланш, Г. Ліндсея, Ж.-Б. Панталісю, З. Фрейда, А. Фрейд, К. Холла та ін [2].

Однак, недостатньо дослідженими залишаються проблеми динаміки психологічного благополуччя та захисних механізмів, що зумовило вибір теми «Особливості психологічного благополуччя особистості з різними захисними механізмами».

Для дослідження відчуття психологічного благополуччя та захисних механізмів було використано дві методики : «Шкали психологічного благополуччя» К.Ріффа та методика «Індекс життєвого стилю» Плутчик-Келлермана-Конте.

За результатами діагностики психологічного благополуччя нами встановлено, що у 24% досліджуваних переважає шкала «*Позитивні відносини з іншими*», що може свідчити про те, що досліджувані мають довірливі та хороші стосунки з оточуючими. Також, високі бали були отримані по шкалі «*Автономія*» (20%), це вказує, в першу чергу, на самостійність та незалежність людини. Найменший відсоток по шкалі «*Управління середовищем*» (10%) та «*Ціль*» (12%) (рис.1).

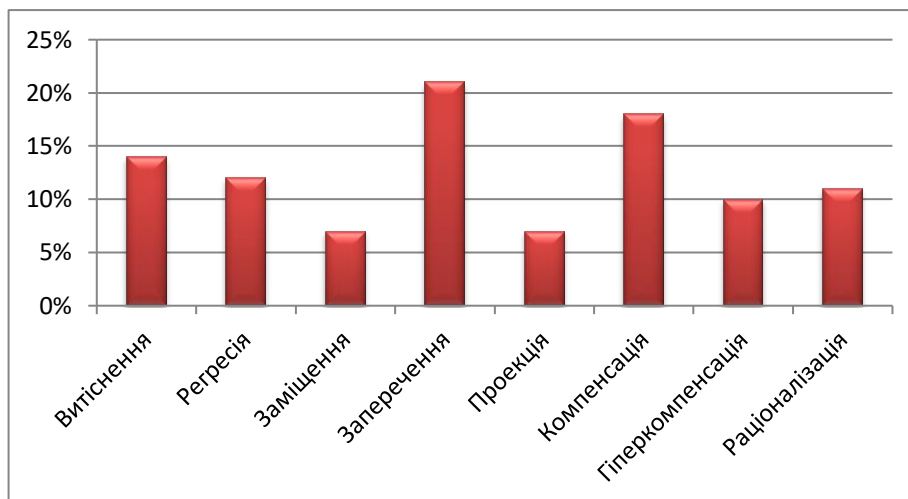
Рис. 1. Аналіз психологічного благополуччя досліджуваних по шкалах

Також доцільним є описати загальний рівень благополуччя досліджуваних. На рис. 2. ми можемо побачити, що у 74% досліджуваних переважає середній рівень психологічного благополуччя, що вказує на позитивне функціонування досліджуваних в цілому та за окремими складовими конструкту психологічного благополуччя. У 12% досліджуваних низький рівень психологічного благополуччя, у 14% - високий.

Рис. 2. Загальний рівень психологічного благополуччя

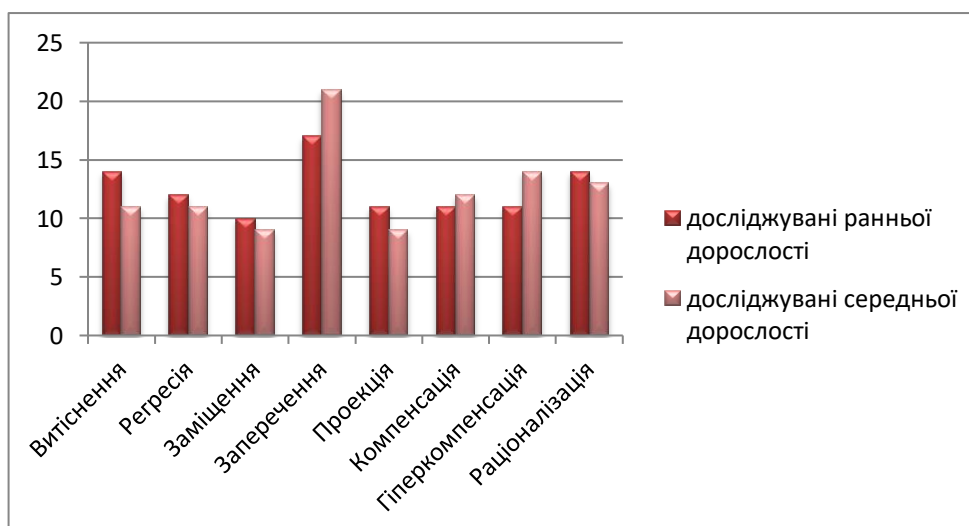
Діагностика захисних механізмів за допомогою методики Плутчика - Келлермана - Конте дозволяє опитати основні тенденції, які спостерігаються у досліджуваних (рис. 3.).

Рис. 3. Середні показники психологічного захисту

Серед досліджуваних найчастіше використовуються такі види психологічного захисту: заперечення (у 21% досліджуваних) та компенсація (18%). Найменше відповідей стосувалось заміщення (7%) та проєкції (7%).

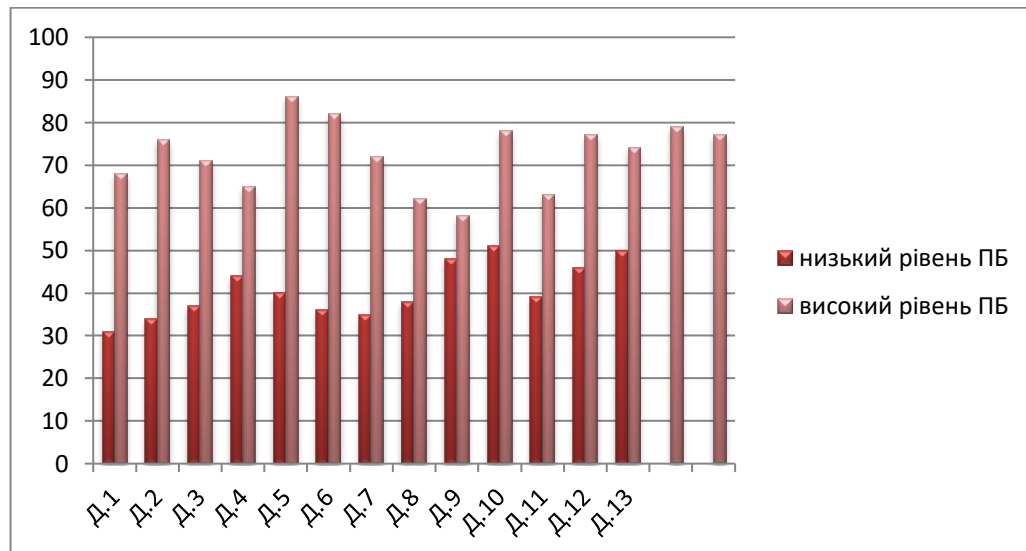
Загальна напруженість досліджуваних складає 68%. Це свідчить про наявність внутрішніх та зовнішніх конфліктів, відсутність спокою та рівноваги, наявність негативних думок, спровокованих фруструючими діями і т. д.

Рис. 4. Середні показники рівня напруженості серед досліджуваних ранньої та середньої дорослості

Відповідно до результатів ми бачимо, що найбільші відмінності проглядаються по шкалі «Заперечення». Серед показників по інших шкалах у досліджуваних значних відмінностей немає.

Можемо помітити, що досліджувані (15 людей), у котрих рівень психологічного благополуччя є високим, позитивні відповіді по методиці діагностики захисних механізмів є вищими, аніж у тих, у кого рівень психологічного благополуччя є низьким (13 досліджуваних) (рис. 5).

Рис. 5. Показники механізмів психологічного захисту у досліджуваних з низьким та високим рівнем психологічного благополуччя

Аналізуючи теоретичну базу поняття психологічного благополуччя та захисних механізмів можна сказати, що захисні механізми психіки безпосереднім чином впливають на формування психологічного благополуччя через запобігання дезорганізації поведінки. Емпірична база даного дослідження дозволяє зробити висновки про наявність зв'язку між відчуття психологічного благополуччя та захисними механізмами, оскільки порівнявши результати механізмів психологічного захисту у досліджуваних з низьким та високим рівнем психологічного благополуччя можна сказати, що результати є вищими у останніх. Результати кореляційного аналізу Пірсона показали наявність взаємозв'язку між відчуттям психологічного благополуччя та захисними механізмами.

Список використаних джерел

1. Позднякова Е. Понятие феномена “психологическое благополучие” в современной психологии личности. *Психологический журнал*. 2007. № 3. С.87-102.
2. Мак-Вильямс Нэнси. Защитные механизмы. *Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе*. Москва: Класс, 1998. 480 с.